

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tal-25 ta' Settembru, 2003

Ċitazzjoni Numru. 2501/1999/1

**Alexander BONELLO, għan-nom u in rappreżentanza
ta' 13 Distributions Ltd.**

VS

PHOENIX CO. LTD.

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fis-17 ta' Novembru, 1999, li bih l-attur *nomine* ippremetta:

1. Illi skond ftehim tat-22 ta' Diċembru 1998, li kopja fotostatika tiegħu jinsab hawn anness bħala Dokument "A", is-Socjeta' konvenuta inkarigat lis-Socjeta' attriċi sabiex tqassam il-katalogu tal-"Freemans" f'diversi lokalitajiet madwar Malta u dana skond il-kundizzjonijiet hemmhekk indikati u bil-prezz ta' ħamsa u għoxrin centezmu għal kull katalogu mqassam;

2. Illi s-soċjeta' konvenuta ħallset lis-soċjeta' attriċi għal parti mill-katalogi mqassma, pero' baqgħet ma ħallsitx l-ammont dovut għad-distribuzzjoni ta' l-aħħar tlett elef seba' mija u ħdax (3711) il-katalogu kalkolat bil-fuq imsemmi prezz u ċioe' l-ammont ta' disa' mija u sebgħa u għoxrin lira maltija u ħamsa u sebgħin ċenteżmu (Lm927.75), li flimkien mal-VAT ammotanti għal mja u disgħa u tletin lira maltija u sittax-il ċenteżmu (Lm139.16) jammontaw għal elf u sitta u sittin lira maltija u wieħed u disgħin ċenteżmu (Lm1066.91) u dana kif jirriżulta mill-kont tat-12 ta' Frar 1999 mibgħut lis-soċjeta' konvenuta mis-soċjeta' attriċi, li kopja fotostatika tiegħu tinsab hawn annessa bħala Dokument "B";

3. Illi s-soċjeta' attriċi interpellat lis-soċjeta' konvenuta diversi drabi sabiex tħallas l-ammont fuq imsemmi, iżda l-istess soċjeta' konvenuta baqgħet inadempjenti u;

4. Billi l-imsemmi ammont huwa ċert, likwidu u dovut u fil-fehma tal-attur il-konvenut m'għandux eċċezzjonijiet xi jgħib għat-talba li qegħda isirlu u dana kif jirriżulta ukoll mill-anness affidavit markat Dokument "C";

Għalhekk l-attur nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex:

1. Tgħaddi billi tiddeċiedi fuq it-talba tal-attur nomine skond kif maħsub fl-artikolu mija sebgħa u sittin (167) tal-kapitolu tnax (12) tal-Liġijiet ta' Malta permezz tad-dispensa tas-smiegħ;

2. Tikkundanna lill-istess soċjeta' konvenuta sabiex tħallas lill-attur nomine is-somma fuq imsemmija ta' elf u sitta u sittin lira maltija u wieħed u disgħin ċenteżmu (Lm1066.91) dovuta kif fuq ingħad;

Bl-ispejjeż, inkluzi dawk tal-ittra interpellatorja u tal-ittra uffiċjali datati rispettivament id-19 t'April u l4 ta' Ġunju 1999 u bl-imgħaxijiet relattivi, kontra is-soċjeta' konvenuta li minn issa tibqa' mħarrka għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur *nomine*, flimkien mal-affidavit u ż-żewġ (2) dokumenti mehmuzin magħha;

Rat in-Nota mressqa fl-10 ta' Jannar, 2000, li biha l-kumpanija mħarrka eċċepiet:

1. Preliminarjament il-fatt illi din il-Qorti ma hijjex kompetenti li tisma' l-vertenza bejn il-partijiet minħabba l-valur tal-istess vertenza liema valur ma jaqbisx l-Lm1,000 (elf lira maltija);

2. Fil-mertu il-fatt illi l-attur *nomine* ma onorax l-obbligi kontrattwali minnu assunti, partikolarment dawk kontenuti fl-artikolu 4 u 5 tal-kuntratt bejn il-partijiet (Dok. "A" minnu esebit) meta naqas li jikkonsenja l-katalogu "hand to hand" lill-"addressees" u għamel dikjarazzjonijiet foloz tal-irċevuta tal-istess katalogu kif ser jiġi pruvat fil-kors tal-kawża;

3. Fil-mertu ukoll, mingħajr pregudizzju għas-suespost, il-fatt illi l-ammont pretiz huwa esaġerat u ma jirriflettix l-ammont miftiehem bejn il-partijiet;

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpanija mħarrka;

Rat id-Degriet tagħha (diversament presjeduta) tad-19 ta' Jannar, 2000, li bih ħalliet li tibqa' fl-atti n-Nota tal-Eċċezzjonijiet tal-kumpanija mħarrka minkejja li din tressqet mingħajr awtorizzazzjoni tagħha;

Rat il-verbal tas-smiġħ tad-19 ta' Jannar, 2000¹, li matulu l-kumpanija mħarrka irtirat l-ewwel eċċezzjoni tagħha;

¹ Paġ. 21 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-Degriet tagħha tad-19 ta' Jannar, 2000, li bih ħatret bħala Assistent Ġudizzjarju tagħha lill-Avukat Dottor Maria Dolores Gauči;

Rat ix-xhieda mogħtija quddiem l-Assistent Ġudizzjarju;

Rat il-provi dokumentali li tressqu waqt is-smiġħ;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-Degriet tagħha tas-27 ta' Mejju, 2003, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal ħlas dovut għal tqassim ta' katalogi. Il-kumpannija attriċi tgħid li kellha ftehim mal-kumpannija mħarrka biex tqassam katalogi tal-*Freemans* fil-interess tal-kumpannija mħarrka u titħallas ta' kull wieħed li tqassam. Tgħid li tħallset għal uħud biss mill-katalogi li fil-fatt qassmet u qegħda tfittex għall-ħlas tal-bilanċ;

Illi, min-naħa tagħha, il-kumpannija mħarrka tilqa' għall-azzjoni attriċi billi tixli lill-kumpannija attriċi li m'huwiex minnu li qassmet il-katalogi kif kien miftiehem, u li l-ammont mitlub huwa bil-wisq ogħla minn dak li kien miftiehem. Qabel, kienet ukoll laqgħet billi qalet li l-Qorti ma kellhiex is-setgħa li tisma' l-kawża, imma waqt is-smiġħ tal-kawża l-kumpannija mħarrka rtirat din l-eċċezzjoni;

Illi, mill-provi li jirriżultaw mill-atti tal-kawża, joħroġ li fit-22 ta' Diċembru tal-1998² sar ftehim bejn il-partijiet għat-tqassim fid-djar f'Malta (imma mhux ukoll f'Għawdex) ta' tmint elef (8,000) katalogu tal-ħarġa li kien imiss wara dik id-data tal-*Freemans Catalogue*. Dak il-ftehim kien ifisser kif il-katalogi kellhom jitwasslu fid-djar u r-rata tal-ħlas li l-

² Dok "A", f'pagġ. 5-6 tal-proċess

kumpannija attriċi, bħala distributtur, kellha tirċievi talli twettaq din il-ħatra. Ir-rata ta' ħlas għal kull katalogu mqassam kienet ta' ħamsa u għoxrin ċenteżmu (Lm 0.25). Fit-12 ta' Frar, 1999³, il-kumpannija attriċi baġtet kont lill-kumpannija mħarrka għall-ħlas dwar tqassim tat-tlitt elef seba' mija u ħdax-il (3711) katalogu li kienu tqassmu;

Illi **I-attur *nomine* xehed**⁴ li l-katalogi kollha msemija fil-ftehim, għajr għal madwar ħamsa u erbgħin (45) minnhom, qassmuhom kollha kif kellu jsir. Qal li l-kumpannija mħarrka ma riditx tħallas il-bilanċ minħabba li qalet li mhux il-katalogi kollha tqassmu, u riedet tħallas nofs l-ammont miftiehem. L-attur *nomine* ried jimxi mal-ftehim, u offra li mill-fattura mibgħuta fi Frar, 1999, jew jinqata' l-ammont ekwivalenti għall-katalogi li baqgħu ma tqassmux, jew li l-kumpannija attriċi terġa' tittanta tqassamhom mingħajr ma titlob żieda fil-ħlas mitlub. Huwa qal li l-kumpannija tqabbad mal-ħamsin (50) ruħ biex iqassmu l-katalogi u materjal ieħor li hija titqabbad twassal fl-inħawi kollha ta' Malta. Stqarr li l-45 katalogu li ma tqassmux kienu fdati f'idejn wieħed mill-impjegati tal-kumpannija li kien naqas li jqassamhom, qabbad lil ibnu biex iqassamhom hu u dan kien għamel dikjarazzjoni falza li jgħid li qassamhom meta lanqas biss kien impjegat tal-kumpannija attriċi. L-attur *nomine* jgħid li l-kumpannija mħarrka kienet taf b'dan bħalma kienet ivverifikat it-tqassim tal-katalogi l-oħrajn kollha;

Illi **Tommaso Montalto**, f'isem il-kumpannija mħarrka **xehed**⁵ billi ikkonferma l-ftehim, imma qal li l-kumpannija attriċi kienet damet biex twettaq it-tqassim u li kienu jirċievu lmenti mingħad xi klijenti li ma kinux irċevew il-katalogu. Semma wkoll każijiet fejn min kien qiegħed iqassam il-katalogi, ħallihom wara l-bibien tad-djar u ffirmja għalihom hu, meta l-ftehim kien li għat-twassil tal-katalogu kellha tiffirma l-persuna li magħha jkun tħalla. Minħabba f'hekk, jgħid li l-kumpannija tiegħu ġarrbet danni billi tilfu l-qligħ u tilfu l-klijenti. Kien minħabba f'hekk li ma riditx tħallas il-kont mibgħut lilha mill-kumpannija attriċi. Huwa

³ Dok "B", f'paġ. 7 tal-proċess

⁴ Paġġ. 32 u 37-9 tal-proċess

⁵ Paġġ. 41-2 u 51-3 tal-proċess

żied jgħid li l-listi ta' fejn kellhom jitqassmu l-katalogi hejjewhom huma stess u għaddewhom lill-kumpannija attriċi flimkien mal-katalogi li kellhom jitqassmu. Imma l-kumpannija attriċi, kontra l-ftehim, baqgħet ma għadditlihiex lura l-listi kollha li kienet ingħatat. Huwa żied jgħid li xi klijenti kienu kitbu direttament lill-kumpannija li tippubblika l-katalogu biex jilmentaw magħha, u dan kienet bdiet tagħmel tiftix dwar dan. Minhabba f'hekk, il-kumpannija m'harrka g'arrbet danni, minbarra li daħlet fi spejjeż u intrigu żejjed biex qassmet hi l-katalogi lil dawk li kienu lmentaw li ma waslilhomx. Wiegħed li jressaq ir-riżultati tal-istudju li Freemans kellhom jagħmlu dwar dan l-episodju;

Illi **Josephine Tedesco xehdet**⁶ li kienet għamlet żmien taħdem mal-kumpannija m'harrka u kienet midħla tal-ftehim li kien sar mal-kumpannija attriċi dwar it-tqassim tal-katalogu. Qalet li, wara li l-katalogi ġew mgħoddjin lill-kumpannija attriċi biex jitqassmu, daħlulhom "aktar minn mitt telefonata" mingħand klijenti jilmentaw li ma kinux irċevew il-katalogu. Kien hemm xi wħud li saħansitra marru l-uffiċċju tagħhom biex jiġbruh minn hemm. Il-kumpannija m'harrka kienet tħejji t-tikketti fuq il-katalogi li kellhom jitqassmu, skond il-listi tal-klijenti abbonati tagħha. Ħafna mill-ilmenti kienu ġejjin minn naħa partikolari ta' Malta "li kienet ta' *deliveryman* wieħed". Xi nies li suppost kienu iffiraw li rċevew il-katalogu kienu ċaħdu li kien qatt ingħatalhom. Il-kumpannija attriċi ma kinitx raddet lura l-listi kollha tal-inħawi fejn tqassam il-katalogu u għalhekk ma setgħux isiru verifiki f'dawk l-inħawi mnejn kellhom ukoll xi lmenti;

Illi **Mary Rose Xuereb xehdet**⁷ illi ilha impjegata mal-kumpannija m'harrka sa mill-1998, bħala skrivana. Fissret kif, xi jiem wara li l-katalogi ġew mgħoddija lill-kumpannija attriċi biex jitqassmu, bdew deħlin għandhom telefonati mingħand klijenti jilmentaw li l-katalogu ma waslilhomx. Kien hemm uħud li marru l-uffiċċju tagħhom biex jiġbruh minn hemm. L-erba' linji tat-telefon li kellha l-kumpannija dak iż-żmien "kienu kollha *on the go* u bdew ġejjin anke

⁶ Paġġ. 45-6 tsal-proċess

⁷ Paġġ. 47-8 tal-proċess

nies fl-uffiċċju”. L-ilmenti mingħand il-klijenti “kienu aktar minn mija”. Meta sar tqabbil dwar mnejn kienu l-iżjed ġejjin l-ilmenti mal-listi tal-inħawi, irriżulta li xi nies li lmentaw li l-katalogu ma tqassmilhomx kienu jidhru li ffirmaw għalih, imma meta ntwerew il-firma ċaħdu li dik kienet il-firma tagħhom. L-ilmenti ma kinux minn klijenti f’pajjiż wieħed biss imma minn akat minn post wieħed;

Illi **Carmelo Grech xehed**⁸ li huwa l-*accounting controller* tal-kumpannija mħarrka u kie midħla mal-każ tat-tqassim tal-katalogi. Wera kif, fis-sena partikolari li tqassam il-katalogu, kien sar tnaqqis fl-ordnijiet u fil-bejgħ. Żied jgħid li hu kien wieħed mill-abbonati tal-katalogu li ma ngħatalux personalment, imma kien sabu wara l-bieb tad-dar tiegħu fejn tħalla mingħajr ma ffirmaw għalih. Tenna li l-kumpannija li kien jaħdem magħha kellha bosta lmenti mingħand klijenti li qalu li ma kinux irċevew il-katalogu;

Illi l-Qorti issa sejra tgħaddi biex tapplika l-fatti li rriżultaw mal-aspetti legali li jsawru l-kwestjoni ewlenija li ddu mal-kawża preżenti. Jibda biex jingħad li ż-żewġ partijiet iserrħu l-każ tagħhom fuq il-ftehim li sar f’Dicembru tal-1998: il-kumpannija attriċi tgħid li jistħoqqilha l-ħlas għax wettqet il-parti tagħha tal-ftehim, filwaqt li l-kumpannija mħarrka tiġġustifika n-nuqqas ta’ ħlas sewwasew għaliex tgħid li l-kumpannija attriċi ma wettqitx dak li kien miftiehem. Huwa aċċettat miż-żewġ naħat li l-kumpannija attriċi rċeviet biċċa mill-ħlas, u huwa aċċettat ukoll li l-parti l-kbira tal-katalogi tqassmu. Ladarba l-kumpannija attriċi kien miftiehem li kellha tingħata tmint elef (8,000) katalogu xi tqassam, l-akbar dħul li setgħet tistenna li tircievi (skond il-patti) kien ta’ elfejn lira Maltin (Lm 2,000). Jekk wieħed joqgħod fuq il-kliem innifsu tal-kuntratt, b’mod partikolari l-klawsola 11, il-kumpannija mħarrka ma kinitx marbuta tħallas l-ewwel pagamanet li kieku ma seħħewx il-kundizzjonijiet hemm imsemmija. Il-fatt li l-kumpannija attriċi qegħda titlob il-ħlas ta’ bilanċ li huwa anqas minn elf lira, juri li l-kumpannija mħarrka kienet kuntenta b’dak li sar ladarba ħallset iżjed minn elf lira li kienu l-pagament tal-bidu. Il-fattura li dwarha l-kumpannija attriċi qegħda

⁸ Paġġ. 64-7 tal-proċess

tfittex il-ħlas turi li l-għadd ta' katalogi li għalihom tirreferi kien anqas min-nofs l-għadd sħiħ ta' katalogi li kien miftiehem li tqassam;

Illi l-kumpannija mħarrka tiġġustifika n-nuqqas ta' ħlas tas-somma mitluba fuq ix-xilja li l-kumpannija attriċi ma wettqitx il-part tagħha tal-kuntratt. Tixliha wkoll b'dewmien fit-twettiq tat-tqassim tal-katalogi. B'mod partikolari, il-kumpannija attriċi hija minn din mixlija li kisret il-kundizzjonijiet numri erbgħa (4) u ħamsa (5) li jfissru kif kellu jsir it-tqassim. Sa ċertu punt, il-kumpannija attriċi ma tiċħadx li kien hemm xi problemi. Filwaqt li l-kumpannija attriċi tistqarr li ma kinitx qassmet ħamsa u erbgħin (45) katalogu, tistqarr ukoll li wieħed mill-persuni li ħatret biex jieħu ħsieb it-tqassim kien għadda kwantita' ta' katalogi lil ibnu u dan, minflok qassamhom, iffirma fuq il-listi u ma qassamhomx. Min-naħa tagħha, il-kumpannija mħarrka tgħid li l-għadd ta' katalogi li ma tqassmux kien akbar minn hekk u jaqbez il-mija. Ingħad ukoll mill-attur *nomine* (u l-kumpannija mħarrka dan ma merietu bl-ebda mod) li huwa kien offra li jerga' jipprova jqassam il-katalogi li ma kinux tqassmu jew li jaħfer mill-ħlas dovut lill-kumpannija attriċi somma li taqbel mal-għadd ta' katalogi li ma tqassmux;

Illi f'materja ta' kuntratti, il-liġi tagħmilha ċara li fejn persuna ma twettaqx obligazzjoni li biha ntrabtet li tagħmel xi ħaġa, il-kreditur tagħha jista' jigi mogħti s-setgħa li jieħu ħsieb iwettaqha hu bi spejjeż tad-debitur⁹. Tgħid ukoll li min jonqos li jwettaq obligazzjoni li ntrabat biha, obligat iħallas id-danni¹⁰, li għandhom jagħmlu tajjeb għat-telf li l-persuna l-oħra tkun ġarrbet u l-qligħ li tkun tilfet¹¹. Jekk in-nuqqas ta' twettiq kien kaġunat minn għamil doluż tad-debitur, għat-telf ta' qligħ għandhom jiddaħħlu biss dawk id-danni mġarrbin mill-parti kreditriċi li jkunu l-effett immedjat u dirett tan-nuqqas ta' twettiq tal-obbligazzjoni¹²;

⁹ Art. 1127 tal-Kap 16

¹⁰ Art. 1125 tal-Kap 16

¹¹ Art. 1135 tal-Kap 16

¹² Art. 1137 tal-Kap 16

Illi madankollu, biex jingħata lok għall-eċċezzjoni tan-nuqqas ta' twettiq ta' obligazzjoni (*exceptio inadimpleti contractus*) jeħtieġ l-ewwelnett li jkun hemm rabtiet jew obligazzjonijiet bejn iż-żewġ partijiet imnisslin mill-istess rapport sinallagmatiku¹³. Minbarra dan, jeħtieġ li l-ġudikant ikun soddisfatt li hemm proporzjon bejn l-inadempjenza li biha l-kreditur ikun mixli u dik rifjutata mid-debitur tal-obbligazzjoni. Fuq kollox, in-nuqqas ta' twettiq tal-obbligazzjoni jrid ikun jaħti għaliha l-kreditur tal-obbligazzjoni nnifsu u tkun ta' ċerta gravita'¹⁴;

Illi l-arrangament li seħħ bejn il-kumpannija attriċi u dik imħarrka jixxiebah ħafna ma' wieħed ta' appalt. Hekk ukoll hija mfissra l-ħatra mogħtija lill-kumpannija attriċi fil-ftehim iffirmit bejn il-partijiet. Kien għalhekk fis-setgħa tal-appaltant (il-kumpannija mħarrka) li, meta trid, tħoll il-kuntratt minkejja li jkun diġa' beda jitwettaq¹⁵ jekk dehrilha li l-appaltatur ma kienx qiegħed iwettaq ix-xogħol mogħti kif jogħgob lilha. Minn dan kollu ma sar xejn, u l-kumpannija attriċi tħalliet tkompli tmexxi bil-proċess sakemm ħarġet il-fattura għall-ħlas tal-bilanċ;

Illi huwa stabilitt ukoll li meta n-nuqqasijiet fit-twettiq ta' ħatra ma jkunux sostanzjali, l-appaltatur ma jstax jitqies inadempjenti, imma jibqa' obligat li jagħmel tajjeb in-nuqqas jew jaċċetta tnaqqis f'dak li jistħoqqlu jithallas¹⁶. Ġie wkoll stabilitt li, f'każ ta' nuqqas ta' twettiq ta' obligazzjoni, il-kreditur tal-obbligazzjoni jista' jagħzel jew li jitlob li l-obbligazzjoni titwettaq, ukoll kontra r-rieda tad-debitur, jew inkella li jitlob li jithallas għad-danni li jkun ġarrab minħabba n-nuqqas ta' twettiq¹⁷;

Illi meta wieħed japplika l-prinċipji li għadhom kemm issem mew ma' dak li ħareġ minn din il-kawża, wieħed isib li huwa minnu u ippruvat li l-kumpannija mħarrka ltaqgħet mal-problemi marbutin man-nuqqas ta' tqassim ta' kwantita' ta' katalogi. Huwa minnu wkoll li l-kumpannija attriċi tagħraf li, f'tal-anqas każ partikolari, xi katalogi ma

¹³ Ara, per eżempju, P.A. GV 26.4.2002 fil-kawża fl-ismijiet *St Andrew's Farm & Building Co Ltd vs Henry Sultana*

¹⁴ App 12.3.1965 fil-kawża fl-ismijiet *Aquilina utr* (Kolez. Vol: XLIX.518)

¹⁵ Art. 1640 tal-Kap 16

¹⁶ P.A. MCC 9.4.1968 fil-kawża fl-ismijiet *Anglu Busuttill vs Pio Fedele et* (mhix pubblikata)

¹⁷ P.A. 13.12.1952 fil-kawża fl-ismijiet *Galea vs Calleja* (Kolez. Vol: XXXIV.ii.578)

tqassmux. Ta' dan hija responsabbli wkoll l-istess kumpanija attriċi, ladarba l-persuni li kienu mqabbdin iqassmu l-katalogi kienu impjegati jew imħallsin minnha. Minn hemm 'il quddiem, imma, kien obligu tal-kumpanija mħarrka tikkonvinċi lill-Qorti dwar l-entita' tal-allegat inadempiment tal-attur *nomine*, u li dan kien tant qawwi li qisu l-ħatra ma twettqet xejn;

Illi l-Qorti m'hijjex konvinta li dan intwera kif imiss. Apparti l-fatt li l-kumpanija mħarrka la semmiet u lanqas segħet tindika kemm fil-fatt kien l-għadd ta' katalogi li ma tqassmux (minkejja li Tommaso Montalto kien insista li kellu jressaq dokumentazzjoni dwar dan fl-atti tal-kawża), ix-xieħda tal-kumpanija mħarrka semmew għadd ("l-ilmenti kienu aktar minn mija") li, mqabbel mal-għadd sħiħ ta' katalogi li kellhom jitqassmu ma jirrapprezentax proporzjoni għoli ta' katalogi li ma tqassmux. Il-ftehim innifsu (klawsola 9) kien jipprevedi li se jkun hemm numru ta' katalogi li, għal xi raġuni jew oħra, ma jitqassmux u jintraddu lura lill-kumpanija mħarrka. Minbarra dan, ma tressqu l-ebda provi tangibbli li juru kemm kienet il-ħsara li ġarrbet il-kumpanija mħarrka minħabba n-nuqqas ta' twettiq tal-ħatra min-naħa tal-kumpanija attriċi. Id-dokument imressaq waqt ix-xieħda ta' Carmelo Grech¹⁸ ma jagħtix prova ta' telf imġarrab direttament minħabba din ix-xilja. Dak li juri l-imsemmi dokument seta' seħħ ukoll kieku l-katalogi kollha tqassmu, għaliex għalkemm l-għadd ta' ordnijiet li jagħmlu l-klijenti jiddependi fuq l-għadd ta' katalogi mqassmin fid-djar, mhux kull min jirċievi katalogu se' jagħmel ordni. Fi kliem ieħor, in-nuqqas sostanzjali ta' ordnijiet li seħħew f'medda ta' iżjed minn sena waħda (meta l-kumpanija attriċi kienet tqabbdet tqassam il-katalogi biss fi staġun wieħed) tabilfors kien jiddependi minn fatturi oħrajn (ukoll) u mhux biss min-nuqqas ta' tqassim tal-katalogi;

Illi, wara li ngħad dan kollu, il-Qorti tasal għall-fehma li l-kumpanija mħarrka ma kellhiex jedd iżżomm il-ħlas li kien jistħoqq lill-kumpanija attriċi, għalkemm kienet tkun ġustifikata li iżżomm il-ħlas ta' dawġ il-katalogi li ma

¹⁸ Dok "KB", f'paġ. 61 tal-proċess

tqassmux. Il-Qorti baqgħet ma ntwerietx kemm fil-fatt kienu dawk il-każijiet fejn il-katalogu ma tqassamx, u dan kien jinkombi lill-kumpannija mħarrka li tagħmlu, ladarba kienet hi li qanqlet il-kwestjoni tan-nuqqas ta' twettiq tal-obbligazzjoni. Huwa żgur - u dan għaliex tammettih il-kumpannija attriċi nnifisha - li 45 katalogu ma tqassmux. Il-Qorti tasal biex temmen li l-għadd kien xi ftit aktar minn hekk, u f'dan ir-rigward tasal biex tilqa' x-xhieda tal-kumpannija mħarrka li l-għadd ta' lmenti li rċeviet kien jisboq dak l-għadd. Imma d-differenza xorta waħda m'hijiex kbira u ċertament ma tikkostitwix dak in-nuqqas qawwi u gravi li jgħib fix-xejn ir-rabtiet kontrattwali tal-kumpannija attriċi;

Illi l-Qorti żzomm ukoll quddiem għajnejha l-offerta li għamel l-attur *nomine* biex jitnaqqas ammont mill-ħlas mitlub minnu skond l-għadd ta' katalogi li ma tqassmux. Din ma kinitx offerta irragonevoli. Il-Qorti, għalhekk, b'qies tal-akbar benefiċċju għall-provi migjuba mill-kumpannija, sejra timxi ma' din il-linja u sejra tqis li ttnaqqis ta' somma ta' tmienja u għoxrin lira Maltija u ħamsa u sebgħin ċenteżmu (Lm 28.75) tkun xierqa fiċ-ċirkostanzi;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tastjeni milli tqis iżjed l-ewwel talba attriċi fid-dawl tad-degriet mogħti fid-19 ta' Jannar, 2000;

Tastjeni milli tqis l-ewwel eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka, billi din irtiratha;

Tilqa' t-tieni talba attriċi limitatament għas-somma ta' elf u tmienja u tletin lira Maltija u sittax-il ċenteżmu (Lm 1038.16), u tikkundanna lill-kumpannija mħarrka li tħallas lill-kumpannija attriċi l-imsemmija somma;

Tiċħad l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tal-kumpannija mħarrka; u

Tikkundanna lill-kumpannija mħarrka tħallas l-ispejjeż tal-kawża u l-imgħaxijiet legali fuq is-somma dovuta

Kopja Informali ta' Sentenza

b'effett mid-data tan-notifika tal-ewwel att ġudizzjarju sal-
jum tal-ħlas effettiv.

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----